1944. IV. 14. „Pest"

Ahol légiaknák esője ártatlan emberekre szórta a halált

Pestkörnyéki város, április 14. *(A Pest kiküldött munkatársától.)* Ezen a helyen állítólag tegnapelőtt este még utcasarok volt és két oldalról házak néztek fényes ablakokkal a járókelőkre. Ma — holdbéli kráter! Ott valahol, ahol a legszélső ház volt, egy tízméteres átmérőjű gödör, fenekén víz csillog és a falmaradékok, a szétforgácsolt gerendák között egy hófehérre porosodott feketeruhájú anyóka kerti gereblyével kapargatja az irtózatos romhalmazt.

Arcán sáros patakokat mosnak a könnyek. Iratokat szedeget össze, elfoszlott lapú imakönyvet és amikor egy pillanatra felnéz és végigtekint azon a pokoli tájképen, amit tizenkét egymás mellett rombadőlt ház alkot, amikor orrába csap a város felől arra húzó keserű füst, az éjszaka borzalmától riadtan szája elé kapja a kezét. Most már hangosan zokog. Nyűttruhájú munkásemberek, gondráncos arcú asszonyok gyűlnek össze köréje és vigasztalják:

— Semmi baj, Fleischer néni, — mondja az egyik — az életünk megmaradt. Hajlék majd csak akad.

Szívet markoló ez a döbbenetes hősiesség, amely itt a kibombázott, agyongyötört, minden földi vagyonuktól, hozzátartozóiktól megfosztott koldusszegény embereket eltölti. Még akkor is csillagnyi messzeségben voltak a jómódtól, amikor a millió darabra hullott cseréptetők ép házak fölé borultak. Ma pedig koldusabbak a földönfutónál is.

Légi aknák haláleső'e

Lassan oldódik meg nyelvük, nehezen szakad fel belőlük a szó és *szemükben még ködösen rémlik a borzalmak éjszakája.*

Erre a sokat próbált környékre már harmadszor zuhogott rá a haláleső.

Ez az utolsó volt a legborzalmasabb. Nemcsak rombolóbombák, nemcsak gyujtóhasábok százai, hanem *légiaknák zuhogtak* a tiszta csillagos égboltról és úgy seperték el a házakat, a föld színéről, mintha kártyából építették volna.

— Azt hittük, — mormolja egy munkásember — a világ vége szakadt ránk. Robbant körülöttünk minden és a pince falát egy földrengés a másik után rázta meg. A miénk itt — mutat az egyik romhalmaz kellős közepére — kitartott. Fleischer nénié omlott össze legelőször.

— Meghalták volna — szól közbe egy altiszti egyenruhás férfi.

Most már egymás ajkáról kapkodják a szót. Az özvegy anyóka legkisebb fia, a 24 éves Károly *három nappal ezelőtt érkezett haza a frontról szabadságra.* Üzenetet hozott a másik harcoló fiától és szomorú hírt, azt, hogy két bátyja eltűnt, elveszett a küzdelemben. Este továbbvitte a gyászujságot a rokonokhoz. És éjfél után a főváros környéke fölé száguldottak az angolszász halálgépek. Károly az acélesőben hazarohant.

Már csak romhalmazt talált. A véletlen, amely oly nagy most ezekben a napokban, a portól füstölgő falak tetejére egy nyeletörött csákányt dobott. A szabadságos katona ekkor egymaga, mintha óriások ereje költözött volna karjaiba, tépni, bontani kezdte a roppant kőhalmazt, ott, ahol a pincét sejtette. Hajnalra, amikor virradni kezdett a város fölött az ég,

egymaga kiásta a ház 11 lakóját — az utolsó pillanatban, mert már kék volt az ajkuk és fulladoztak az óvóhely elégett levegőjében.

Tizenegy embert mentett meg. Az édesanyját is. Két lakó még előkerült elevenen, az egyik szobában érte őket a támadás és a lezuhanó gerendák sátrat alkottak felettük. Olyan csoda ez, amilyen még számtalan akad itt. De a megmenekültek nem a holmijukat keresgélik. Egy lakótársuk eltűnt, itt kell lennie testének a romok alatt. Tehát ásnak. Katonák csatlakoznak hozzájuk, cserkészgyerekek, leventék, járókelők, **akik hivatalba indultak a** városba. **Most nem fontos semmi más,** csak ez az egy élet, **amelyet talán még** meg lehet menteni. **Kenyér, fekvő**hely majd lesz. Munkás két kezük megmaradt, újra kezdik majd az életet.

Fa ló... emlékkönyv... fagyott mosoly...

Csak a halottak némák és fagyott le arcukról örökre a mosoly. A romok között egy tisztáson fekszenek egymás mellett *véres ponyva alatt.* Közöttük gyerekek, egyéves apróság, úgy hever kicsiny cipője mellett egy falovacska, mintha az imént ejtette volna ki a kezéből. Leánytestvére 14 éves volt. *Szalai* Ilonkának hívták. Emlékkönyve, amibe barátnői naiv kis sorokat írtak az életről és barátságról, *nyitott lapokkal hever egy kenyereskosárban.* A közelükben lévő tűzoltó felveszi és gyengéden megsimogatja, majd odahelyezik a ponyva alá, ahol Ilonka fekszik.

Három pusztító hullám sodort végig ezen a városrészen, ahol már az előző bombázások is megritkították a házak sorát.

Akad itt olyan utca is, ahol már egyetlen épület sincs.

Még a környék is halott. Miért éppen ezt a célt keresték?! Messze távolban nincs hadifontosságú gyár vagy épület. Apró, földszintes, szerény munkásházak sorakoztak itt évtizedek óta, csendes életű lakóikkal. Az egy-két szobában küzdelmes multak, verejtékes munka árán megszerzett bútordarabok voltak és a szentképek mellett olajmécses égett a falon. Az az olajmécses, ami felől lezuhant a Máriaszobor és csupán a piros pohár maradt ott sértetlenül az egyik faldarabkán és alján még pislákol a kicsiny mécsláng...

Hogy azok, akik előző este még imádkoztak alatta, hová lettek, azt nem tudja senki. *Az óvóhelyet most ássák ki a munkásosztagok.*

A 250 kilós rombolóbomba, ez a hormokszínűre festett szörnyeteg, amiből néhány száz méterrel távolabb egy holgárkertészet közepén négy is hever, magában rejtve még az életeket és hajlékokat széttépő robbanóanyagot, — *egy földszintes ház tetejére zuhant és a mosókonyhában robbant, átütve a tűzfalhoz támasztott kétemeletes házat* és

levegőbe röpítette mind a húsz lakást.

hogy mázsás terméskövek alá temesse az óvóhelyen meghúzódó lelkeket. Két óra után rázta meg a környéket itt a bombarobbanás és most reggel fél 10 órakor már csupán az óvóhely egy sarka zárt még. Tizenkét halottat emeltek ki eddig és még talán tizenketten, tizenöten fekhetnek szétmorzsoltan a törmelékhalmaz alatt.

A többiek elevenen szabadultak, mert idecsődült, rohant mindenki, aki épkézláb volt és hajnal óta szakadatlanul ástak. Csurog róluk a verejték, amint futóléptekben tólják ki a taligát és ássák a pincét. Nem hívta, nem kényszerítette őket senki, maguktól jöttek. Még annyi időt sem szakítanak, hogy egy cigarettát csavarjanak. Mindannyian tudják, hogy remény már nincs, de azért mégis — hátha? Talán életben maradt valaki. *Ha igen, akkor minden áldozat kevés és semmi munka nem sok.*

Az autó úgy hintázik velünk az utcán, mintha szikladarabokkal teleszórt hegyoldalba járnánk. Igy is van valahogyan. Hajlékok és bútorok roncsaiból növekednek ezek a domboccskák.

Hirtelen a kocsi elé ugrik egy karszalagos segédrendőr, megálljt int:

— Jobbra öt méterre a szalma alatt fel nem robbant bomba! — mondja kurtán, amikor vezetni kezd a füstölgő gerendák közötti ösvényen. Önkéntes tűzoltók javában oltják még a parázsfészkeket.

Itt is egy óvóhely szakadt be, ahová tizenketten menekültek.

Egyetlen ember kerül ki elevenen, mert a bomba telibe találta a földszintes házat és közvetlenül a pince fala mellett robbant.

— Hívjátok ide Török nénit — mutat a házparancsnoki karszalagot viselő asszony egy távolabb hajladozó görnyedt hátú anyókára.

És Török néni odatotyog mellénk. Néki már könnye sincs. Szikkadt szemmel megáll egy ütött-kopott mosóteknő mellett és bámulja dermedten.

Teknő, mint óvóhely...

— Ez a teknő mentette meg, — meséli a házparancsnoknő — amikor a bombázás megkezdődött, Török nénit is levitték az óvóhelyre. Amint később kiderült, szegényke az első robbanástól annyira megijedt, hogy szinte gyerekes dolgot csinált! A teknő alá kuporodott és magára húzta. Ott találtunk rá, eszméletlenül, körülötte holttestek hevertek, de rajta egyetlen karcolás sem volt. A teknő — ez a teknő, amit most néz — mentette meg...

Itt is sivatag van. A romboló bomba mellett légiakna is becsapott és két házat törölt el a föld színéről. Áldozatokat azonban csupán ebben az egy pincében követelt. A másik hat házban sértetlen maradt az óvóhely.

A csoda, ismét csak a csoda... Csak néhány lépést kell tennünk, hogy a színhelyére érjünk. Az épület szintén csak volt. Valamikor négy egyszobás lakás volt falai között és *tizenkét ember tér pihenőre esténként teteje alá.* Ez a tizenkét ember a rémület éjszakáján a legtágasabb szobába menekült.

Három lakást a légnyomás úgy elsepert, hogy szinte még a ház alapját is magával fújta.

A negyedik csupán összeroskadt — úgy roskadt össze, hogy hajnalban, amikor a mentőcsapat megérkezett, az örömtől döbbenten horkant vissza. A vigasztalannak látszó romhalmaz alól kiemelkedett egy munkásember, lenyujtotta a kezét, az édes, szabad levegőre húzott ki egy gyereket, aztán a másikat, hogy végül mind a tizenketten ott álljanak a hajnalodó ég alatt porosan, gerendaszálkáktól agyonkarmoltan, de elevenen.

— Isten fölénk tartotta a kezét — sírja az egyik gyerekeivel együtt megmenekült anya áhitatosan.

Látszik az emberek szemén, hogy ebből a két történetből: Török néni mosóteknőjéből és az összeomlott szoba históriájából legenda lesz, amelyeket majd egyszer, ha visszatérnek a békés csendes esték, a nagymamák a hozzájuk félően odahúzódó unokáknak mesélnek majd.

Igen, lesz majd mit mesélnünk. De ezek nem tündérmesék lesznek, hanem rémregék acélmadarakon repülő kísértetekről, akik csillagfényes éjszakán városaink fölé suhantak és elátkozott kárhozatos terhüket fáradt munkásemberek és békésen alvó, álmukban is mosolygó kisdedekre szórták...

Szentiványi Jenő

A PEST OSZTÁLYSORSJÁTÉK GYORSLISTÁJA

Az LII. osztálysorsjáték I. osztályának húzása. 2. nap.

10.000 pengő nyert: 51732

5000 pengőt nyert: 20626 67091 99067

1000 pengőt nyert: 11032 16507 72831

500 pengőt nyert: 33780 50296 74016 94572

300 pengőt nyert: 2434 8939 30755 44758 52437 56029 61679 71822

200 pengőt nyert: 1761 24638 24889 29983 35146 45027 58281 67221 71522 77165 86128 86865 89207

100 pengőt nyertek:

0112 199 208 265 279 979 1138 170 321 340 372 586 690 829 907 2089 253 283 298 394 410 551 751 770 966 3048 083 112 247 273 365 417 536 622 871 899 4110 195 378 551 591 927 5307 325 571 913 999 6195 319 536 697 698 7198 200 202 285 427 562 607 610 687 742 802 886 8044 126 161 168 175 182 360 458 555 611 662 681 794 796 829 833 876 998 9053 091 123 181 212 559 725 744 830 941

10064 124 184 426 446 798 883 919 11105 145 159 240 320 564 676 757 948 962 12000 050 087 109 124 373 493 649 684 771 813 899 955 13200 314 370 884 947 14418 453 511 708 855 919 989 15540 640 648 680 774 779 865 982 16056 348 737 902 952 17062 098 107 150 340 795 854 931 18122 262 327 540 592 653 747 781 786 789 791 861 19205 321 408 490 564 858 964 966

20064 070 149 159 263 341 523 539 585 593 629 656 671 719 720 766 824 21023 302 462 715 852 22025 035 080 386 525 631 765 776 908 926 23081 153 222 228 306 410 455 463 513 569 586 653 682 764 828 829 979 24205 334 447 681 935 25474 480 563 578 688 736 865 939 981 26076 145 536 587 699 831 953 27120 292 323 440 457 748 755 771 825 28010 128 263 355 392 775 860 29002 040 069 091 104 212 220 427 577 656 749 767

30063 077 079 341 669 802 901 31064 087 132 432 518 575 596 653 722 772 840 32022 072 080 094 145 268 302 379 441 466 592 832 861 876 981 33045 179 221 237 243 310 423 448 505 604 605 646 727 782 962 34097 111 198 240 394 413 437 655 711 774 955 35023 066 109 157 221 303 355 555 653 792 943 36019 315 422 433 516 699 709 751 37099 132 146 313 318 458 619 776 895 38280 422 514 594 688 706 39416 450 543 599 676 717 805 907 941 952 964 984

40000 039 077 088 106 495 553 618 41179 243 513 523 706 737 933 987 42019 150 282 433 365 399 422 606 683 687 747 780 43046 104 300 612 853 865 881 915 973 44040 181 189 194 209 213 414 477 507 657 708 900 45008 047 224 288 290 302 516 537 860 878 907 972 46408 458 579 951 977 991 47025 129 138 145 233 397 535 562 602 656 690 48030 055 278 349 549 921 929 962 49039 174 238 321 467 517 537 632 725 917 963

50042 257 260 320 326 671 855 896 909 984 51128 414 653 706 714 749 867 906 52052 055 083 099 119 404 500 547 581 637 693 770 835 995 53000 057 149 228 231 353 472 555 590 801 54111 179 218 354 362 451 583 664 801 960 962 55437 743 753 804 854 56048 185 300 363 374 409 615 667 785 805 859 57023 074 158 374 378 466 607 638 853 58055 131 133 248 270 276 417 831 862 59011 039 073 089 129 134 288 355 428 459 570 573 675 732 813 927

60002 026 407 417 421 560 569 999 61055 162 426 431 556 569 735 783 62035 286 323 336 410 586 680 63050 195 307 347 386 443 549 553 692 902 981 986 64159 395 490 705 771 855 65005 029 055 235 404 410 424 517 551 713 735 767 809 926 66022 110 193 360 378 563 587 655 777 864 917 67078 114 161 214 368 398 457 749 920 946 68247 257 264 275 304 410 428 620 653 743 855 954 955 997 69222 258 512 758 868 893 944

70003 081 280 406 526 627 680 777 847 956 71017 020 070 135 167 225 418 500 598 748 875 925 958 961 979 72218 283 389 414 524 541 542 560 933 73161 164 199 214 310 387 637 912 74159 170 183 219 322 367 382 403 423 461 484 540 582 693 718 759 818 869 75059 060 145 307 342 392 571 712 760 770 832 856 908 943 76001 267 283 442 517 567 588 674 879 911 77058 169 232 324 332 324 332 339 371 396 496 528 562 727 872 877 948 78127 213 467 491 570 584 619 628 688 695 787 843 79057 293 304 412 744

80000 026 189 382 425 882 957 475 81124 194 342 368 470 671 780 935 82092 236 255 474 561 694 710 822 890 83171 252 360 538 623 726 834 852 968 84469 500 591 628 664 695 826 915 85004 061 073 080 167 196 362 369 574 603 670 700 757 782 86130 215 295 367 878 962 87071 978 094 139 288 337 382 435 555 974 88088 312 458 504 515 529 559 806 914 89015 254 323 382 586 788 886 978 995

90089 099 342 352 364 506 580 902 91085 109 159 289 312 594 648 651 778 825 905 992 92328 730 801 851 940 93006 039 173 336 416 444 550 678 846 94122 292 442 606 688 95121 250 410 811 841 865 889 96338 392 524 562 601 690 734 736 930 955 97196 206 248 327 416 499 529 710 726 993 98213 241 295 328 366 377 762 979 99101 365 461 499 520 632 717 774 901 933

Minden felelősség nélkül.

A *Pest* gyorslistáját, amely a ma kihúzott összes számokat tartalmazza a húzásteremben összeállította a Glória ker. rt. osztálysorsjáték főárusító, Andrássy-út 18. Telefon: 118—999.

A legközelebbi húzás május hó 17.-én lesz.

— **Négy gázolás.** A Hegyaljaiút és az Avar-utca sarkán egy ismeretlen rendszámú autó elütötte *Danka* Zsigmond 18 éves kifutót. Agyrázkódást szenvedett a fiú. A mentők az *Uj Szent János-kórházba* vitték. — Az Erzsébet királyné-úton egy 67-es villamos elgázolt egy 30 év körüli férfit. A Mentők a *Magdolna-kórházba* vitték. Koponyaalapi törést szenvedett. Személyazonosságát még nem sikerült megállapítani. — Az *Olaszfasor* 18. szám előtt egy 83 as villamos elgázolta *Krammer* Hugó helyettes igazgatót, aki a Lóránffy Zsuzsanna-utca 24. számú házban lakik. A tűzoltók emelték ki a kocsi alól. Életveszélyes állapotban volt, amikor a mentők az *Uj Szent János-kórházba* vitték. — **A déli pályaudvar érkezési oldalánál egy ismeretlen rendszámú gépkocsi elütötte** *Higo* **János 78 éves bádogost. Lábtörést szenvedett, a mentők az** *Uj Szent János-kórházba* **vitték.**